Format technische vragen

Datum indienen: 11-9-2024

Datum politieke avond: 17-9-2024

Agendapunt: Voorbereidende vergadering Visie op Gezondheid 2024-2027; ‘Voorkomen is beter dan genezen’

Onderwerp:
Verduidelijkende technische vragen over het visiestuk ‘Visie op Gezondheid 2024-2027’

Toelichting:
N.v.t.

Vraag/vragen:

1. Wat gebeurt er nu concreet in de samenwerking tussen de uitvoerders van het IKP-OR en het thema gezondheid? Wat zijn verbeterpunten?
   Antwoord
   Gezond en inclusief is één van de pijlers van het IKP-OR. Hieronder valt de realisatie van openbare sport- en speelmogelijkheden en beweegrondes. En de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor ouderen en mensen met een handicap. Een andere pijler uit het IKP-OR is klimaatadaptatie. Uit onderzoeken blijkt dat een groene leefomgeving een positieve impact heeft op de gezondheid. Om hier invulling aan te geven vindt afstemming plaats tussen de verschillende beleidsterreinen. De eerste stappen zijn hierin gezet en de komende jaren kan dit verder uitgebouwd worden, oa door afstemming rondom realisatie en beleidsvorming.

2. Welke activiteiten op milieugebied (geluidshinder, schone lucht, gifvrije omgeving etc.) worden ondernomen en in hoeverre wordt de gezondheid van mensen met banen met een verhoogd gezondheidsrisico hierbij betrokken?
   Antwoord
   Verantwoordelijkheid van de bescherming van de gezondheid van werknemers ligt bij de werkgever. De gemeente is ook werkgever, deze nota richt zich echter op Publiek Gezondheid.

3. Van welke monitors op het gebied van lucht-, bodem- en waterkwaliteit maakt de gemeente gebruik in het kader van beleid rondom publieke gezondheid en welzijn?
   Antwoord
   Voor lucht- , bodem en waterkwaliteit maken we gebruik van openbare landelijke data (bijvoorbeeld WHO-normen), bij beleid wordt vooral gekeken naar de invloedssfeer vanuit de gemeente. Bij de beoordeling van nieuwe initiatieven vindt een toetsing plaats op lucht-, bodem- en waterkwaliteit. Indien relevant vindt afstemming plaats met de Omgevingsdienst.

4. De gemeente heeft zelf ook een voorbeeldfunctie met betrekking tot gezondheid. Toch zijn er voorbeelden van acties van de gemeente die tegenstrijdig lijken te zijn met de gestelde doelen rondom gezondheid, denk daarbij aan het aanbieden van pizza’s bij bijeenkomsten van de gemeente. Heus niet elke bijeenkomst die door de gemeente wordt georganiseerd hoeft tot in de

puntjes perfect gezond te zijn ingericht, maar het is belangrijk om te weten hoe we dergelijke tegenstrijdigheden herkennen en wat er aan gedaan kan worden. Hoe wordt eventueel tegenstrijdig beleid en/of uitvoering van de gemeente geïdentificeerd en wat wordt daar aan gedaan?

Antwoord

Bij elke bijeenkomst maken we een afweging hoe we het doel en de doelgroep het beste kunnen bereiken. We proberen bij activiteiten en bijeenkomsten om zoveel mogelijk gezonde voldoende alternatieven aan te bieden.

5. Ook in het speerpunt 'gezond ouder worden' staat als activiteit benoemd dat de gemeente inwonersinitiatieven wil stimuleren, o.a. met subsidie. Welke inwonersinitiatieven worden gestimuleerd? Op welke manier wordt gemeten hoe inwonersinitiatieven bijdragen aan gezondheid en welzijn?

   Antwoord

   Zie ook Speerpunt 4, een gezonde sociale basis. Bij inwonersinitiatieven verwijzen we naar 'Overbetuwe Doet', dorpsprofielen en dorpsagenda's waar inwoners samen bespreken en bepalen wat belangrijk is voor het dorp.
   Gemeente geeft o.a. subsidie voor activiteiten die inwoners stimuleren om te sporten, spelen en bewegen of verenigingen of instellingen die activiteiten van algemeen belang uitvoeren en wij helpen (kwetsbare) inwoners om elkaar te ontmoeten en zo lang mogelijk mee te doen in het maatschappelijk leven. Een voorbeeld van een inwonersinitiatief zijn de Huiskamers.

6. In het visiestuk zijn een integrale aanpak en kansengelijkheid uitgangspunten. Wat betekent dit voor het aanpakken van de leefomgeving in wijken met een lage SES? Wordt daar prioriteit in aangebracht?

   Antwoord*:*

   De Visie op Gezondheid is een integrale aanpak. Om meer gelijke kansen te creëren investeren we meer in de wijken met de grootste gezondheidsverschillen en geven hier prioriteit aan. De aanpak van onze Kansrijke Start, JOGG, GO!, valpreventie en armoede beleid is al gericht op het verkleinen van de gezondheidsverschillen, we gaan dit verder verbeteren en o.a. uitbreiden naar andere aanpakken als preventieve schoollijn en welzijn-op-recept.

7. Op blz. 9 staat dat kostenbesparing als gevolg van preventieve maatregelen lastig is om te bewijzen of te meten. Op welke manier wordt toch een poging gedaan om deze kostenbesparing in kaart te brengen?

   Antwoord

   De exacte baten van preventieve maatregelen uitrekenen is een ingewikkelde exercitie. Desalniettemin zullen wij proberen dit zo goed mogelijk weer te geven conform de motie M5; daarbij zullen wij de meest recente inzichten betrekken, waaronder het rapport technische werkgroep kosten en baten van preventie https://open.overheid.nl/documenten/92ad7df5-0b1f-4dcc-b7f1-efb7cd6ee6b5/file

8. Op blz. 13 staat dat de netwerkcoördinator (tijdelijk) wordt ingezet. Waarom staat 'tijdelijk' tussen haakjes, is daar nog onzekerheid over? En aan welke termijn moet gedacht worden als de netwerkcoördinator tijdelijk wordt ingezet? Wat is de afweging om de netwerkcoördinator tijdelijk in te zetten in plaats van permanent?

   Antwoord

We zetten de Netwerk coördinator (tijdelijk) om de preventie schoollijn te borgen. Het tijdelijk refereert aan een tijdelijke inzet om wel de preventieve schoollijn voor de toekomst te borgen. Een onderdeel van deze opdracht is om advies te geven voor de borging.
De netwerkcoördinator preventieve schoollijn is ingezet van de NPO-middelen en voortgezet vanuit de SPUK GALA middelen. Deze middelen zijn tijdelijk en daarmee ook de netwerkcoördinator.

9. Kan de gemeente Overbetuwe zelf/alleen kan beslissen over inzet van de SPUK IZA mits de te financieren activiteiten in het Regioplan passen? Wat zijn de gevolgen voor de Overbetuwse visie op gezondheid als de IZA-SPUK gelden niet worden toegekend voor de uitvoering van het regioplan en hoe groot is die kans?
   Antwoord
   Nee, wij kunnen niet zelf/alleen kan beslissen over inzet van de SPUK IZA mits de te financieren activiteiten in het Regioplan passen. De in de regio gehanteerde procedure is als volgt: gemeenten dienen IZA aanvragen in bij de beoordelingscommissie bestaande uit een ambtelijke vertegenwoordiging van 5 gemeenten, waaronder mandaatgemeente Arnhem. De beoordelingscommissie beoordeelt aanvragen conform een gezamenlijk vastgesteld beoordelingskader en toetst aan de doelen van IZA en het regioplan. Uiteindelijk brengt de beoordelingscommissie een advies uit over welke aanvragen wel en welke niet te honoreren. Het uiteindelijke besluit wordt genomen door mandaatgemeente Arnhem, na afstemming in het regionaal portefeuillehoudersoverleg. Na toekenning van een aanvraag dient een gemeente zich uiteraard in de uitvoering te houden aan de in de aanvraag aangegeven activiteiten en doelstellingen. Als een aanvraag niet wordt toegekend zal een gemeente moeten afwegen ofwel deze activiteiten niet uit te voeren, ofwel deze uit andere (bijv. eigen) middelen te financieren.

10. Hoe worden acties uit het speerpunt 'gezonde leefomgeving' gefinancierd? Zijn de SPUK's GALA en IZA geoormerkt voor uitgaven met betrekking tot het sociaal domein? Of kunnen alle genoemde acties onder de kopjes 'hoe gaan we dit bereiken' gefinancierd worden vanuit de SPUK's GALA en IZA? Is er voldoende geld beschikbaar en is de SPUK GALA ook in te zetten voor activiteiten op het gebied van de leefomgeving?
    Antwoord
    Voor fysieke maatregelen zijn verschillende financieringsbronnen beschikbaar, zoals beheergelden, IKP-OR en budget voor spelen. De aanpak vanuit de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI) richt zich vooral op isolatiemaatregelen bij slecht geïsoleerde woningen met een lagere WOZ. Dit zorgt naast energiebesparing ook voor een beter binnenklimaat. Deze ingrepen kunnen bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uit de visie op gezondheid. Begin 2024 is een ZonMw subsidie aanvraag gehonoreerd voor een aanpak gericht op tegengaan van negatieve gevolgen van UV-straling. De uitvoering vindt plaats in 2024 en 2025. Door samenwerking tussen het fysieke- en sociale domein worden slimme combinaties van maatregelen gemaakt. Eind september wordt u geïnformeerd over het schone lucht akkoord. Momenteel zijn er vanuit het Regioplan weinig aanknopingspunten om IZA aanvragen in te dienen die leefomgeving-gerelateerd zijn. Wij hebben hiertoe dan ook geen aanvragen gedaan en verwachten ook niet dat andere gemeenten dit doen, dan wel dat dit goedgekeurd zou kunnen worden.
    De SPUK-regeling bundelt geldstromen die zich richten op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, preventie en het versterken van de sociale basis. De gemeente heeft op alle 15 onderdelen de SPUK GALA aangevraagd en worden de middelen op de 15 gelabelde onderdelen ingezet.

11. De visie heeft een geldigheidstermijn van 2024-2027; wat gebeurt er met deze activiteiten als er geen nieuwe SPUK's komen na 2026? Hoe blijft de gemeente dan aan de WPG voldoen? Is er een lijst van activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van het visiestuk, met daarbij een prioritering in het geval dat de incidentele gelden na 2026 stoppen en er keuzes moeten worden gemaakt over welke activiteiten worden doorgezet?
    Antwoord
    De uitvoering van de Wet op de Publieke Gezondheid (Wpg) staat los van de IZA en GALA en de beschikbare SPUK gelden. Deze wet richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid. De VGGM is de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie voor veiligheid en gezondheid. Dit blijft gewaarborgd. Mogelijke bezuinigingen op dit budget geeft zorgen bij GGD GHOR Nederland.
    De IZA en GALA gelden (SPUK) geven een injectie aan de transformatie met extra mogelijkheden. Door aan te sluiten bij wat er al is, dit verder uitbouwen en bestaande structuren en netwerken benutten, verwachten wij de beste resultaten te halen met incidentele middelen. Met deze integrale gezondheidsvisie ondersteunen we de samenhang op alle beleidsterreinen, samenwerking met onze lokale partners en een langetermijnperspectief om aan preventie te werken. De consequentie van wegvallen incidentele gelden is dat de doelen minder snel gehaald kunnen worden.

Indiener/fractie: Thijme Hoffmann (GroenLinks Overbetuwe) & Lia Stevens (PvdA Overbetuwe)

Antwoord(en) ambtelijke organisatie: